

67099

POUK

o

določilih, ki se tičejo

starostne preskrbe

za delavce c. kr. tobačne uprave.

[Podpisano]
[Fr. Levce]

Natisnil A. Klein & Comp. v Ljubljani.

1898.

Premestitev v vrsto onemoglih.

§ 1.

One delavske osebe, ki so v tobačnih tovarnah na stalnih delavskih mestih, najsi bode že v dnevni, tedenski ali akordni mezdi, in so po najmanj petnajstletni, nepretrgani službi za delo postale nesposobne (onemogle), se upokoje (prestavijo v vrsto invalidov). Odlok dvorne kamore z dne 13/3 1835. št. 11037 (Zbirka prilog št. 85) ad § 1.

§ 2.

Premestitev med invalide (v vrsto onemoglih) se izvrši:

- a) na vse življenje, ali
- b) za čas, dokler je dotičnik nesposoben za delo. G. u. št. 20401/91 (Pril. 1 ex 1892) post. 2, odst. 4 ad § 2.

§ 3.

Prejemanje invalidske preskrbnine.

Vse v vrsto onemoglih premeščene delavske osebe imajo od dne, ko se izločijo iz delavstva, za dobo, dokler so uvrščene v vrsto onemoglih, pravico do starostne preskrbe iz državnih sredstev. Min. razpis z 25/10 1891 (F. m. r. z 2/11 1891, št. 38939; g. u. št. 17500/91; pril. 7 ex 1891) ad §§ 3, 4, 5.

§ 4.

Ta starostna preskrba se imenuje „Preskrbina za onemoglost“ (invalidska preskrbnina) in se tistim delavskim osebam, ki imajo pravico do nje, nakaže od c. kr. generalnega ravnateljstva tobačne uprave pri c. kr. finančni blagajnici na račun občnega civilnega pokojninskega zaklada. F. m. r. z 31/10 1874, št. 4943, g. u. št. 15162/74 (pril. 12 ex 1874.)

§ 5.

Kdor hoče prejemati preskrbnino za onemoglost, mora dokazati:

1. da je bil najmanj petnajst let nepretrgano na stalnem delavskem mestu;
2. da je za delo popolnoma nesposoben.

Kako se dokaže službeni čas.

§ 6.

Na službo, ki jo je kdo prebil na nestalnem ali začasnem mestu, se pri odmeri preskrbnine za onemoglost ne jemlje ozir; nasprotno pa se všteva poskusna praksa do enega leta in v posebnega ozira vrednih primerih tudi daljše začasno službovanje na stalnem delavskem mestu. Dvorne kam. odl. z 9/2 1847, št. 493, (pril. 85) ad §§ 6. in 7. Glej tudi pril. 1 ex 1892, g. u. št. 20402 ex 1891.

§ 7.

Vštevni službeni čas na stalnem delavskem prostoru se prične:

a) za moške:

z dopolnjenim osemnajstim;

b) za ženske:

z dopolnjenim petnajstim letom svojega življenja.
G. u. št. 5652 ex 1874 (pril. 3 ex 1874) ad § 7.

§ 8.

Moškim se vštejejo pri odmeri preskrbnine v vojaški službi prebita leta po obstoječih pokojninskih in preskrbninskih predpisih, ako je dotičnik od vojaške službe brez presledka prestopil v tovarniško delo. M. r. z 16/4 1836 dvorne kam. odl. z 22/4 1836, št. 17894, (pril. 85) ad § 8.

§ 9.

Kdor svojo službo na stalnem mestu, in najsi bode tudi za najkrajši čas, pretrga neopravičeno, a potem na novo vstopi, izgubi vsako pravico, da bi se mu vštel delavski čas, ki ga je prebil na stalnem mestu pred pretrganjem svoje službe. Glej § 1. in 5.

§ 10.

Delavske osebe, ki so iz tehtnih vzrokov zadržane priti na svoje redno delo, se morajo pred izostanjem od tovarniškega dela — izvzet je samo slučaj bolezni — zglasiti pri tovarniškem načelstvu za dopust in smejo izostati samo takrat, kadar se jim je dovolil, in samo dotlej, dokler se jim je dovolil dopust. § 23. organ določila in g. u. št. 6876 ex 883 (pril. 5 ex 1884) ad §§ 10. 11. in 12.

§ 11.

Kadar nastopi nepričakovan dogodek, ki ovira katero delavsko osebo udeležiti se tovarniškega dela, tedaj mora ta najkasneje v osmih dneh tovarniškemu načelstvu objaviti

verodostojne vzroke, zakaj je izostala. Je li to iz ostajanje od dela opravičeno ali ne, o tem razsodi tovarniško načelstvo.

§ 12.

Kadar traja v poslednje navedenem slučaju odsotnost od tovarniškega dela dalje kakor osem dni, tedaj si mora dotičnik po predpisu od tovarniškega načelstva izprositi dopusta.

§ 13.

S tem, da je kdo bolan, ali da je po predpisanem poti dobil dopust, se službeni čas ne pretrga; ta čas bolezni ali dopusta se tedaj všteva v skupni službeni čas.

§ 14.

Kadar je bil kdo začasno uvrščen med invalide (one-mogle), tedaj se mu ta čas, katerega je prebil kot začasni invalid, ne všteva v službeni čas; vendar ako kdo neposrednje iz začasnega invalidstva vstopi nazaj v tovarniško službo, ne izgubi pravice do službenih let pred začasnim invalidstvom. Ad §§ 13. in 14. Po analogiji pokojninskih določil za uradnike in služabnike.

Dokaz popolne nesposobnosti za delo.

§ 15.

Popolnoma nesposobne za zaslužek so one delavske osebe, ki niso samo za delo v tovarni, temuč tudi za vsak drug zaslužek nesposobne. Ad §§ 15. 16. in 17. G. u. št. 20401/91 (pril. 1 ex 1892) odstav. 1 in 2.

§ 16.

Popolna nesposobnost za zaslužek se dokaže s samostojnim izvidom, ki ga na podlagi osebne preiskave izre-

četa tovarniški zdravnik in pristojni politični zdravnik, katera se tudi izjavita, kako dolgo bode trajala konstatirana popolna nesposobnost si kaj prislužiti.

§ 17.

Kadar se mnenje obeh zdravnikov ujema glede trajne nesposobnosti za zaslužek, tedaj je premestitev v vrsto onemoglih na vse življenje dopustna. Kadar pa zdravnika izrečeta, da je mogoče, da se v doglednem času sposobnost za zaslužek povrne, ali da povrnitev sposobnosti za zaslužek ni absolutno izključena, tedaj se izvrši premestitev v začasno invalidstvo t. j. za toliko časa, dokler traja nesposobnost si kaj prislužiti.

Kako se izvrši premestitev v invalidstvo.

§ 18.

Premestitev v invalidstvo izvrši uradnim potom c. kr. generalno ravnateljstvo tobačne uprave na predlog tovarniškega načelstva, ki sme na zahtevo kake delavske osebe tudi odrediti nje zdravniško preiskavo zaradi premestitve med invalide. G. u. št. 4301 z 26/3 1858 (št. 85 pril.)

§ 19.

Zoper voljo kake delavske osebe se sme njena premestitev med invalide zlasti izvršiti:

- a) kadar nastopijo take duševne ali telesne hibe, ki ovirajo njeno nadaljno uporabo v tovarniški službi;
- b) kadar se konstatira težka organična bolezen, ki je opasna za sodelavce, ako dotična delavska oseba še nadalje ostane v službi v njih sredi;

- c) pri neozdravljivih nalezljivih ali gnusnih boleznih, ki ne dopuščajo, da bi se s temi prizadete osebe uporabljale za izdelavanje stvari, ki so namenjene za splošni konsum. Ad § 19. Po analogiji pokojninskih predpisov.

Kako se izgubi pravica do preskrbnine za onemoglost.

§ 20.

Pravico do preskrbnine za onemoglost izgube tiste delavske osebe, ki

- a) se odpuste iz službe disciplinarnim potom;
- b) katere brez dovoljenja tovarniškega načelnstva, in najsi bode tudi samo en dan, službo pretrgajo (§ 5., 1. §§ 9., 12.) Po analogiji pokojninskih določil za uradnike in služabnike (ad § 20, a.)

§ 21.

Tiste delavske osebe, ki

- a) pred pretekom petnajst službenih let izstopijo iz tovarniškega dela, ali
- b) pred nastopom popolne nesposobnosti za zaslužek prostovoljno zapuste tovarniško službovanje, ne dosežejo sploh nikake pravice do preskrbnine za onemoglost (§ 5.)

Odmera preskrbnine za onemoglost.

§ 22.

Preskrbnina za onemoglost je za različne delavske kategorije v stalnem delavstvu po času, katerega je kdo prebil v službi, odmerjena v določenih dnevnik zneskih. Ad §§ 22 incl. 34. M. r. z 20/12 1896 (f. m. r. z

26/12 1896, št. 64.596, g. u. št. 28215/96, pril. 1 ex 1897, nadalje g. u. št. 7200./97. pril. 1 ex 1897.)

§ 23.

Po kakovosti službene uporabe se deli stalno delavstvo c. kr. tobačnih tovarn v pet kategorij. Spadajo pa v

I. kategorijo:

Stalni (definitivni) delavski pazniki;

II. kategorijo:

1. bolniški očetje,
2. laborant kemičnega laboratorija,
3. izprašani strežaji parnih strojev in kurjači parnih strojev,
4. oni ključarji, mehaniki in kovači, ki se uporabljajo na sistemiziranem mestu strojne in ključarske delarne in so prebili preskušnjo za strežbo parnih strojev ali parnih kotlov z ugodnim uspehom;

III. kategorijo:

1. oni na sistemiziranih mestih nameščeni ključarji, mehaniki in kovači, ki nimajo preizkušnje za strežbo parnih strojev ali parnih kotlov;
2. sledeči rokodelci (profesijonisti), ako so na sistemiziranih mestih dotičnih delavskih oddelkov, in sicer: livarji, komunikacijski mazači, kleparji, jermenarji, mizarji, tesarji, kolarji, sodarji, zidarji in krovci.

Izvzeti so tedaj od uvrstitve v to kategorijo profesijonisti, ki se uporabljajo za lahka dela, kakor: pleskarji, steklarji, knjigovezi (kartonažni delavci), krojači, prikro-

jevavei vreč, izdelovavei cerezin-folij in brusivci. Ad § 23. III. K, 3. tuuradni ukaz z 24. februarja 1897, št. 3138;

3. tobačni mlinarji; za tobačne mlinarje se štejejo vsi pri mlinskih strojih, kakor Rapé in vertikalnih mlinih, potem pri tobačnih stopah uporabljevani mlinarji; nasprotno se ne štejejo med mlinarje oni, ki se uporabljajo pri strojih, ki služijo za nadaljno izdelavo in drobljenje tobaka;

4. čuvaji zoper ogenj (nočni čuvaji).

IV. kategorijo:

1. Vsi drugi stalni delavci (moški);
2. z dovoljenjem c. kr. generalnega ravnateljstva postavljene paznice;
3. nadzornice (mojsterce) pri izdelovanju cigar in cigaret.
4. tehtarice (vagarice) pri izdaji tobaka za izdelovanje cigar in cigaret.

Izvzete pa so od te uvrstitve nadzornice pri strojni kartonaži, tehtarice pri tobaku za pipo in pri tobaku za nosljanje, kakor tudi tehtarice pri kontrolni tehtnici tobačne fabrikacije;

V. kategorijo:

Vse druge delavke, ki ne pripadajo kategoriji IV.

§ 24.

Za delavsko osebje vseh kategorij se zvišuje odmera preskrbnine za onemoglost po dolžini službenega časa v štirih stopnjah.

Službeni čas mora znašati za:

1. stopnjo čez 15 do 20 let
2. " " 20 " 30 "
3. " " 30 " 40 "
4. " " 40 let.

§. 25.

Odmero preskrbnine po dnevnih zneskih, določenih od 1. januarja 1897., kaže sledeče lestvica:

Delavska kategorija	Službena leta			
	1.	2.	3.	4.
	stopnja			
I.	40	48	64	80
II.	35	42	56	70
III.	30	36	48	60
IV.	25	30	40	50
V.	20	24	32	40

§ 26.

Za bolniške očete (kat. II.) čuvaje zoper ogenj (kat. III.), nadalje za paznice, nadzornice (mojsterce) in tehtarice (vagarice, kat. IV.) se preskrbnina dovoljuje v dotičnih višjih postavkih samo takrat, kadar so ti usposobljeni delavci kot taki v dotični delavski lastnosti najmanj deset let nepretrgoma brezmadežno službovali. V nasprotnem slučaju se pa preskrbninski znesek za onemoglost imenovanega delavskega osebja odmeri po oni kategoriji, ki odgovarja njih neposrednje poprejšnji uporabi pri tovarniškem službovanju.

Izkaznice.

§ 27.

V dokaz upravičenja do preskrbnine v višjih kategorijah se napravijo izkaznice v nemškem in v drugih v deželi navadnih jezikih za vse v kategorijo I., II, in III.

uvrščene delavce, kakor tudi za delavke, uvrščene v kategorijo IV., tedaj za tako zvano usposobljeno delavsko osebo.

§ 28.

Izkaznice za stalne delavce, uvrščene I., II. in III., se napravijo takoj potem, ko se jim podeli sistemizirano delavsko mesto dotične kategorije. Izvzeti so od tega določila bolniški očetje (kat. II.) in čuvaji zoper ogenj (kat. III.)

§ 29.

Za bolniške očete, čuvaje zoper ogenj, in delavke kategorije IV. (paznice, nadzornice (mojsterce) in tehtarice pri izdelovanju cigar in cigaret) se napravijo izkaznice šele po desetletni nepretrgani in brezmadežni uporabi na dotičnem sistemiziranem delavskem mestu (§ 26).

§ 30.

Izkaznice se po pravilni napravi vroče dotičnemu delavskemu oseboju, in to jih mora do premestitve v invalidstvo skrbno hraniti.

§ 31.

Kadar se delavska oseba, ki ima izkaznico, premesti na delavsko mesto višje kategorije, se napravi vnovič izkaznica in vroči dotični osebi; izkaznica, ki se je bila napravila za nižjo kategorijo, se dotični delavski osebi nadalje pusti v rokah.

§ 32.

Kadar se z izkaznico nameščena delavska oseba premesti na delavsko mesto nižje kategorije, tedaj izgubi za višjo kategorijo napravljena izkaznica svojo veljavo, in dotična delavska oseba jo mora takoj vrniti tovarniškemu načelstvu.

Odmera preskrbnine za onemoglost.

§ 33.

Preskrbnina za onemoglost na podstavi določil §§ 22-26. se odmeri praviloma po oni delavski kategoriji, kateri pripada dotična delavska oseba ob svoji premestitvi v invalidstvo.

§ 34.

V posebnega ozira vrednih okolščinah se sme izjemoma za delavsko osebo, ki je večji del službenega časa prebila v kaki višji kategoriji, nego je ona, v kateri se nahaja ob svoji premestitvi v invalidstvo, preskrbnina za eno kategorijo više odmeriti.

Izplačevanje preskrbnine za onemoglost.

§ 35.

Ob premestitvi v invalidstvo prejme vsaka onemogla delavska oseba dekret, v katerem je določeno zaznamenovano, kolika je preskrbnina, za koliko časa se ji je odmerila, kakor tudi pri kateri finančni blagajnici se prejema. Ad § 35. Po analogiji pokojninskih določil za uradnike in služabnike.

§ 36.

Preskrbnina se izplačuje pri c. kr. finančnih blagajnicah mesečno zanaprej in sicer praviloma 2. dan vsakega meseca. Ad § 36. f. m. r. 10660./74. (u. št. 7244 ex 74) Pril. 5 ex 1874.

§ 37.

Za prejemanje preskrbnine se dobivajo, ako je potreba, pri načelstvih c. kr. tobačnih tovarn golice (blanketi) za pobotnice, ki se potem natanko in praviloma izpolnijo. Ad § 37. u. št. 19780./90. (pril. 13 ex 1890.) u. št. 9483./92. (Pril. 5 ex 1892.)

§ 38.

Preskrbnina za onemoglost se dovoljuje pod pogojem, da se prejema v notranjih deželah (to je v kraljevinah in deželah, zastopanih v državnem zboru); samo izjemoma je doslej dovoljevalo c. kr. finančno ministerstvo na dobro utemeljene prošnje prejemanje tudi v tujini (oziroma v deželah ogrske krone.) Ad § 38. Po analogiji pokojninskih določil za urad. in služab.

Dolžnosti onemoglih (invalidov.)

§ 39.

Vsi onemogli so dolžni zaradi razvidnosti pri c. kr. tobačnih tovarnah vsako premembo svojega bivališča naznaniti načelstvu one tovarne, pri kateri so bili v delu pred premestitvijo v invalidstvo. Ad § 39. do incl. 49. u. št. 20401/91 (Pril. 1 ex 1892) P. 3—7.

§ 40.

Vsako leto meseca junija se na uradni poziv v tobačni tovarni vse delavske osebe, ki so bile do konca neposrednje poprejšnjega koledarskega leta predstavljene med invalide za tisti čas, dokler si ne morejo kaj prislužiti, predstavijo komisiji, obstoječi iz tovarniških predstojnikov, iz političnega in tovarniškega zdravnika, v ta namen, da se pregledajo, če njih nesposobnost za delo še obstoji (ogled invalidov.)

§ 41.

Začasni invalidi, ki iz tehtnih vzrokov ne morejo priti k ogledu invalidov, morajo opravičiti svojo odsotnost s pričevalom občinskega predstojnika svojega bivališča, kakor

tudi svoje še trajajočo nesposobnost za delo dokazati z izpričevalom javno postavljenega zdravnika, in ti dve izpričevali doposlata načelstvu tovarne najkasneje do dne, ko se vrši ogled invalidov.

§ 42.

Invalidom, ki delajo zoper ta določila (§§ 40. 41.) kakor tudi delavskim osebam, katerim se dokaže, da so si preskrbnino za onemoglost po zvijačnosti pridobile, se ustavi preskrbnina, ne glede na druge postavne posledke, ki jih utegnejo zadeti.

§ 43.

Kadar se pri letnem ogledu spozna invalid kot trajno za delo nesposoben, se sme predstaviti v vrsto invalidov na vse življenje.

§ 44.

Začasni invalidi, ki so se pri ogledu invalidov spoznali za delo zopet sposobni, se morajo v štirinajstih dneh, potem ko se jim je vročil dotični odlok, zglasiti pri načelstvu tovarne ter morajo na zapisnik izjaviti, če so pri volji takoj spet stopiti v tovarniško delo.

§ 45.

Oni invalidi, ki se izreko, da so pripravljeni zopet stopiti v dejansko tovarniško službo, morajo pričakovati, da se zopet postavijo v vrsto delavstva, in uživajo preskrbnino dotlej, dokler se ne nastavijo na stalnem delavskem mestu. Pozivu tovarniškega načelstva, naj dotičnik zopet vstopi v tovarniško delo, se je brez ugovora pokoriti. Prejemanje preskrbnine se ustavi s tistim dnem, s katerim je dotičnik resnično nastopil delo v tovarni.

§ 46.

Oni začasni invalidi, ki izreko, da ne vstopijo v tovarniško službo, ali se vkljub temu, da jih je tovarniško načelstvo pozvalo na službo v tovarno, ne pokoré temu pozivu, se štejejo, da so izstopili iz vrst invalidov, in njih preskrbnina se končnoveljavno ustavi.

§ 47.

Oni začasni invalidi, ki se med časom od enega do drugega letnega ogleda invalidov čutijo sposobne za zopetno tovarniško delo, se zglasijo v tem primeru pri pristojnem tovarniškem načelstvu, ki ukrene, kar je treba, da dotičnika preišče tovarniški zdravnik.

§ 48.

Kadar tovarniški zdravnik invalide, ki so se zglasili, spozna za delo sposobne, se ti nastavijo na praznih delavskih mestih, ali se pa zapišejo v zaznamek za zopetno sprejetje v tovarniško delo. Izplačevanje preskrbnine se ustavi po določitih § 45.

§ 49.

Kadar so invalidi, ki so se zglasili, po izreku tovarniškega zdravnika za zopetno tovarniško delo nesposobni, jim je dano na prosto voljo, ako se še vedno čutijo za delo sposobne, da se pri prihodnjem letnem ogledu invalidov vnovič zglase za sprejetje v tovarniško delo.

Invalidska doklada.

§ 50.

Ali sploh dobivajo in koliko dnevne doklade (invalidske doklade) dobivajo onemogle delavske osebe k inva-

lidski preskrbnini iz blagajne delavskega bolniškega zavoda, o tem določajo pravila dotičnega bolniškega zavoda. Ad § 50. bolnišk. zav. pravila. § 11. P. 2.

§ 51.

Visokost invalidske doklade se v dopustnih, po pravilih določenih mejah tako odmeri, da skupni pokojninski užitek gotove delavske osebe (t. j. invalidska preskrbnina in doklada) največ dosega, a ne presega njenega povprečnega dnevnega zaslužka v zadnjih treh delavskih letih. Ad § 51. g. u. št. 1200/97. p. 10. (Pril. 1 ex 1897).

§ 52.

Invalidske doklade se izplačujejo s konsignacijo mesečno zanazaj, in sicer praviloma ob enem, ko se izplačuje preskrbnina, vendar pri blagajni delavskega bolniškega zavoda one c. kr. tobačne tovarne, pri kateri je bila onemogla delavska oseba nazadnje v aktivni tovarniški službi. Ad § 52. g. u. št. 20205/91 (Pril. 1 ex 92.)

Ali se sme prejemati istočasno tudi kakšen drug pokojninski užitek.

§ 53.

Delaveem c. kr. tobačnih tovarn je dovoljeno istočasno s svojo delavsko mezdo, oziroma invalidsko preskrbnino, prejemati tudi njim podeljene vojaške preskrbninske pristojbine, v kolikor dotični predpisi tega ne ovirajo. Ad § 53. Po analigiji pokojninskih predpisov za služabnike.

§ 54.

Delavkam c. kr. tobačnih tovarn je dovoljeno istočasno s svojo delavsko mezdo, oziroma invalidsko preskrbnino, za svoje delo prejemati preskrbnino, ki jo morebiti uživajo kot vdove državnih služabnikov. Ad § 54. f. m. r. 38939/91. g. u. št. 17500 ex 1891 (Pril. 7 ex 1891.)

Milostno podeljenje invalidske preskrbnine.

§ 55.

Delavskim osebam, katere so za delo popolnoma onemogle in so bile dejansko več kakor petnajst let v tovarniški službi, pa jim po obstoječih predpisih ne pristoji starostna preskrbnina, je doslej visoko c. kr. finančno ministerstvo milostnim potom dovoljevalo invalidsko preskrbnino v posebnega ozira vrednih okolščinah, na dovolj utemeljene zlasti z izpričevalom ubožnosti opremljene prošnje. § 55. Po analogiji pokojninskih določil za uradn. in služ.

Končna opazka.

§ 56.

Določila o starostni preskrbi delavcev v tobačnih tovarnah se bodo zmiselno uporabljala tudi na delavce, ki delajo po drugih uradih tobačne uprave, kadar bode stabiliziranje dotičnega delavstva izvedeno. Ad § 56. f. m. r. z 26/12 1896, (g. u. st. 28215/96) Pril. 1 ex 1897.

